

ΧΑΡΗΣ Τ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΕ Α.Π., Σ.Τ.Ε., Δρ. ΙΑΤΡΙΚΗΣ Ε.Κ.Π.Α.
ΕΠΙΣΚ. ΚΑΘ. ΙΑΤΡ. ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΥΡ. ΠΑΝ. ΚΥΠΡΟΥ
ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ 15, 15451 Ν. ΨΥΧΙΚΟ, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: (210) 6756747, FAX: (210) 6729207
e-mail: chpolitis@gmail.com

Αθήνα, 23.5.2017

ΓΝΜΔ 1517/23.5.2017

ΣΧΕΤ. Το με αρ. πρωτ. 1055/4.5.2017 έγγραφο Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου.

Το με αρ. πρωτ. 000675/3.5.2017 (ΑΠ ΠΙΣ: 1036/3.5.2017) έγγραφο Ιατρικού Συλλόγου Μαγνησίας.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ο ΠΙΣ, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 1055/4.5.2017 έγγραφό του, μας διαβιβάζει έγγραφο του Ιατρικού Συλλόγου Μαγνησίας με αρ. πρωτ. 000675/3.5.2017 (ΑΠ ΠΙΣ: 1036/3.5.2017), και ζητεί τη γνωμοδότησή μας.

Στο ως άνω έγγραφο του Ιατρικού Συλλόγου Μαγνησίας με αρ. πρωτ. 000675/3.5.2017 (ΑΠ ΠΙΣ: 1036/3.5.2017) αναγράφονται τα εξής:

«Παρακαλούμε να έχουμε την γνωμοδότησή σας στο παρακάτω ερώτημα:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3846/2010 ορίζονται τα εξής:

Η διάταξη του άρθρου 13 του ν. 2071/1992 (ΦΕΚ 123 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 2256/1994 (ΦΕΚ 196 Α') και συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 3329/2005 (ΦΕΚ 81 Α'), αντικαθίσταται ως ακολούθως: «Άρθρο 13 παρ. 5. Όπου στο θεσμικό πλαίσιο για τους φορείς Π.Φ.Υ. της παραγράφου 1 προβλέπονται επιστημονικά υπεύθυνοι και επιστημονικοί διευθυντές των εν λόγω φορέων, οι έχοντες τις ως άνω ιδιότητες πρέπει να ανήκουν στον ιατρικό ή οδοντιατρικό σύλλογο της περιφέρειας που είναι εγκατεστημένος ο φορέας Π.Φ.Υ. και απαγορεύεται να οριστούν επιστημονικά υπεύθυνοι ή επιστημονικοί διευθυντές ή να παρέχουν υπηρεσίες οποιασδήποτε μορφής σε περισσότερους από δύο φορείς Π.Φ.Υ.».

Σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. Υ3β/Γ.Π./οικ.20227 και ημ. 20-02-2012 εγκύκλιο της Πρωτοβάθμιας Διεύθυνσης Υγείας ένας από τους περιορισμούς που προσκρούει στο Ν. 3919/2011 και συνεπώς έχει καταργηθεί είναι και μέρος του άρθρου 28 παρ. 5 του Ν. 3846/2010 και συγκεκριμένα αυτολεξεί όπως αναφέρεται στην εν λόγω εγκύκλιο: «Οι επιστημονικά υπεύθυνοι των ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών Π.Φ.Υ. και οι επιστημονικοί διευθυντές των εν λόγω φορέων πρέπει να ανήκουν στον ιατρικό ή οδοντιατρικό σύλλογο της περιφέρειας που είναι εγκατεστημένος ο φορέας» και όπου άλλου αναφέρεται. Η συγκεκριμένη κατάργηση οφείλεται στην αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας και συγκεκριμένα καταργείται η απαγόρευση για ένα πρόσωπο της ασκήσεως επαγγέλματος έξω από ορισμένο γεωγραφικό διαμέρισμα, εντός του οποίου και μόνο είναι αυτή επιτρεπτή.

Μετά από τα παραπάνω δεν φαίνεται ακόμα και με την με αρ. πρωτ. Υ3β/Γ.Π./οικ.20227 και ημ. 20-02-2012 εγκύκλιο της Πρωτοβάθμιας Διεύθυνσης Υγείας, να έχει καταργηθεί ο περιορισμός που τίθεται με το άρθρο 28 του Ν. 3846/2010 δηλαδή της παροχής υπηρεσιών οποιασδήποτε μορφής των επιστημονικά υπεύθυνων ιατρών σε περισσότερους από δύο φορείς Π.Φ.Υ., τουλάχιστον εάν η παραπάνω εν ισχύ νομοθεσία ερμηνευτεί στενά και βάσει της γραμματικής ερμηνείας.

Σύμφωνα όμως με την με αρ. 1233/15.1.2014 Γνωμοδότηση του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, οι εργαστηριακοί γιατροί έχουν δικαίωμα να είναι επιστημονικά υπεύθυνοι σε περισσότερες από μια μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (που υποδηλώνει ότι ένας εργαστηριακός ιατρός έχει δικαίωμα να κατέχει άνω των δύο (2) θέσεων επιστημονικά υπεύθυνου), ακόμη και αν βρίσκονται σε διαφορετικούς Ιατρικούς Συλλόγους, αλλά είναι αναγκαία, προκειμένου να διασφαλίζεται η υγεία του πολίτη, η δημόσια υγεία, η φυσική παρουσία των επιστημονικά υπεύθυνων γιατρών ή γιατρού αντικαταστάτη τους, αναπληρωτή αντίστοιχων προσόντων καθόλη τη διάρκεια λειτουργίας των φορέων Π.Φ.Υ.

Συνεπώς τίθεται το ερώτημα εάν ισχύει ο περιορισμός του άρθρου 28§5 Ν. 3846/2010 δηλαδή η απαγόρευση ορισμού επιστημονικά υπεύθυνου ιατρού σε περισσότερους από δύο φορείς Π.Φ.Υ.; Ή αν και αυτό το εδάφιο - περιορισμός

έχει καταργηθεί και είναι δυνατός ο ορισμός ενός ιατρού ως επιστημονικά υπεύθυνου σε παραπάνω από δύο φορείς Π.Φ.Υ. αρκεί να διασφαλίζεται η φυσική παρουσία αυτού στις ημέρες και ώρες που λειτουργεί το εκάστοτε τμήμα στο οποίο είναι επιστημονικά υπεύθυνος;».

Σύμφωνα με ΣτΕ 1518/2014 και 2234/2006, κρίθηκε ακυρωτέο το Π.Δ. 84/2001 (ΦΕΚ Α' 70) καθ' ο μέρος απέκλειε τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικού διαγνωστικού εργαστηρίου βιολογικών υλικών (αιματολογικού) σε ιατρό με ειδικότητα αιματολογίας, δεδομένου ότι όπως φαίνεται σε σκέψη 5 ΣτΕ 1518/2014 «δεν είναι σύμφωνη προς την εξουσιοδοτική διάταξη (άρθ. 13 του ν. 2071/1992, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρ. 4 του ν. 2256/94), η οποία απαγορεύει την άنيση μεταχείριση ιατρών, με την πρόβλεψη διακριτικής μεταχείρισης που δεν δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος».

Σύμφωνα με σκέψη 9 της ως άνω απόφασης αναγράφονται τα εξής:

«9. Επειδή, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση της ως άνω διάταξης του ν. 3846/2010, «μετά την κατάργηση του π.δ. 180/2009 (ΦΕΚ 210/Α') ... με το π.δ. 188/2009 (ΦΕΚ 216/Α') αναβίωσε το π.δ. 84/01 (ΦΕΚ 70/Α'), σειρά διατάξεων του οποίου έχουν ακυρωθεί με αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (252 - 261/2008), λόγω έλλειψης νομοθετικής εξουσιοδότησης. Με τις ως άνω αποφάσεις του ΣτΕ δεν εθίγη το ουσιαστικό περιεχόμενο των διατάξεων και μάλιστα το ζήτημα της κατοχής πλειοψηφίας των μετοχών κατά 51% και της πλειοψηφίας των μεριδίων ΕΠΕ, αλλά η ακύρωση των σχετικών διατάξεων του π.δ. 84/2001 έγινε λόγω έλλειψης νομοθετικής εξουσιοδότησης ... Με την προτεινόμενη τροπολογία ορίζεται ρητά ότι η πλειοψηφία των μετοχών των κεφαλαιουχικών εταιρειών (51%) και των εταιρικών μεριδίων ΕΠΕ πρέπει να ανήκουν σε ειδικευμένους ιατρούς ή οδοντιάτρους. Ειδικότερα, το εν λόγω άρθρο σχεδίου νόμου αναφέρεται στη λειτουργία των δικαιούχων παροχής ΠΦΥ και θέτει ως προϋποθέσεις τη συμμετοχή στη μετοχική σύνθεση των νομικών προσώπων ειδικευμένων ιατρών (κατά πλειοψηφία 51% τουλάχιστον), την κατοχή μίας άδειας ανά φορέα, την

απαγόρευση δημιουργίας παραρτημάτων, την απαγόρευση λειτουργίας σε μη συνεχόμενα κτίρια και τον περιορισμό σε δύο των φορέων στους οποίους ένας ιατρός μπορεί να παρέχει υπηρεσίες ή να ορίζεται επιστημονικά υπεύθυνος ή επιστημονικός διευθυντής». Προκύπτει, ως εκ τούτου, ότι το άρθρο 28 του ν. 3846/2010 αναφέρεται στις ρυθμίσεις του π.δ. 84/2001 που κρίθηκε ότι έχουν τεθεί καθ' υπέρβαση της νομοθετικής εξουσιοδότησης, με τις ακυρωτικές αποφάσεις 252 - 261/2008 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ήτοι των ρυθμίσεων περί μη δυνατότητας: κατοχής δεύτερης άδειας/σύστασης παραρτημάτων/λειτουργίας σε μη συνεχόμενα κτίρια, υποχρέωσης των επιστημονικών διευθυντών να ανήκουν στον ιατρικό σύλλογο της περιφέρειας του φορέα ΠΦΥ, απαγόρευσης παροχής υπηρεσιών ή ορισμού επιστημονικού διευθυντή/υπευθύνου σε περισσότερους από δύο φορείς Π.Φ.Υ.)».

Ας σημειωθεί ότι ενδεικτικά, η απόφαση ΣΤΕ (Ολομ.) 254/2008, σκέψη 5, αναγράφει τα εξής:

«...Ειδικότερα, στο εδάφιο η' της παρ.1 του ως άνω άρθρου 11, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του π.δ. 228/2004 (ΦΕΚ Α'212) ορίζεται ότι: «Οι επιστημονικά υπεύθυνοι των Τμημάτων, γιατροί και οδοντίατροι και ο Επιστημονικός Διευθυντής απαγορεύεται να παρέχουν υπηρεσίες σε περισσότερους από έναν φορείς Π.Φ.Υ. Εξαιρούνται οι ιατροί που ανήκουν σε ειδικότητες, που παρέχουν κλινικοεργαστηριακό έργο, όπως καρδιολόγοι, νευρολόγοι, ωτορινολαρυγγολόγοι, οι οποίοι επιτρέπεται μεν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους και σε άλλους φορείς Π.Φ.Υ. πλήν, όμως, δεν επιτρέπεται να είναι επιστημονικά υπεύθυνοι σε περισσότερους από έναν φορείς παροχής υπηρεσιών Π.Φ.Υ. Το λοιπό ιατρικό και οδοντιατρικό προσωπικό απαγορεύεται να παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερους από δύο φορείς παροχής υπηρεσιών Π.Φ.Υ.». Ακολούθως, στις παραγράφους 2 εδάφιο τελευταίο και 3 εδάφιο δ' του άρθρου 11, που ρυθμίζουν, αντιστοίχως, τα των προσωπικών ιατρικών εταιριών και των ιατρικών Ε.Π.Ε., ορίζεται, ομοιομόρφως, ότι ο ιατρός εταίρος απαγορεύεται να συμμετέχει σε άλλη ιατρική (οδοντιατρική) εταιρία Π.Φ.Υ. ή να παρέχει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε ιδιωτική κλινική ή να ασκεί ατομικά το επάγγελμα. Τέλος, στην παρ. 4 του άρθρου 11, που αναφέρεται στις ιατρικές

ανώνυμες εταιρίες, ορίζεται, στο εδάφιο δ', ότι «Ο ιατρός (οδοντίατρος) μέτοχος ιατρικής Α.Ε. απαγορεύεται να συμμετέχει ο ίδιος ή ο σύζυγός του ή συγγενείς του εξ αίματος πρώτου βαθμού, σε άλλη ιατρική ή οδοντιατρική εταιρεία παροχής υπηρεσιών Π.Φ.Υ. και σε περίπτωση που ασκεί ατομικά το επάγγελμα (διατηρεί ιατρείο) απαγορεύεται να προσφέρει υπηρεσίες στο φορέα Π.Φ.Υ. της Α.Ε. Εάν η συμμετοχή του ιατρού μετόχου υπολογίζεται στο ποσοστό 51% του εταιρικού κεφαλαίου, το οποίο ελέγχεται από ειδικευμένους ιατρούς, απαγορεύεται να ασκεί αυτός ατομικά το επάγγελμα».

Επομένως, δεδομένου του ότι οι αποφάσεις ΣΤΕ (Ολομ.) 252-261/2008 έκριναν μη συνταγματικές ρυθμίσεις του Π.Δ. 84/2001 (ΦΕΚ Α' 70), τέθηκε σε ισχύ το άρθρο 28 Ν. 3846/2010, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 13 παρ. 5 Ν. 2071/1992, προκειμένου να καλύψει την έλλειψη νομοθετικής εξουσιοδότησης. Σύμφωνα δε με σκέψη 8: *«Επειδή, εξ άλλου, με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν.2071/1992 παρεσχέθη εξουσιοδότηση για την έκδοση προεδρικού διατάγματος προκειμένου να καθορισθούν οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι προδιαγραφές ιδρύσεως και λειτουργίας των ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας εν γένει, τα θέματα της επ' αυτών εποπτείας καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Με τις διατάξεις, όμως, αυτές, όπως έχουν διατυπωθεί, δεν παρέχεται εξουσιοδότηση για τους τεθέντες με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 εδαφ. η', παρ. 2, παρ. 3 εδαφ. δ' και παρ. 4 εδαφ. δ' του προεδρικού διατάγματος 84/2001 περιορισμούς σχετικά με το δικαίωμα συστάσεως και διαχειρίσεως προσωπικής εταιρίας καθώς και για την καθιέρωση ασυμβιβάστων κατά την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος. Και τούτο δε διότι, εν όψει της καθιερωμένης από το άρθρο 5 παρ.1 του Συντάγματος οικονομικής και επαγγελματικής ελευθερίας και λαμβανομένης προσέτι υπ' όψη της διατάξεως της παρ.3 του άρθρου 21 του Συντάγματος, η δυνατότητα για τη θέσπιση από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση τέτοιων περιορισμών της επιχειρηματικής ελευθερίας θα έπρεπε να προβλέπεται ρητά στην ως άνω εξουσιοδοτική διάταξη ή, τουλάχιστον, να συνάγεται σαφώς από αυτή. Συνεπώς, οι διατάξεις του άρθρου 11 παρ.2 του π.δ/τος 84/2001, κατά το μέρος που εισάγουν ειδικές ρυθμίσεις περί της*

συστάσεως και διαχειρίσεως των προσωπικών εταιριών, όταν αυτές παρέχουν υπηρεσίες Π.Φ.Υ., και συνακόλουθα η μεταβατική διάταξη του άρθρου 21 παρ.1, κατά το μέρος αυτής περί προσαρμογής στους όρους του άρθρου 11 παρ. 2 του διατάγματος των λειτουργουσών ιατρικών προσωπικών εταιριών, έχουν τεθεί καθ' υπέρβαση της εξουσιοδοτήσεως του άρθρου 13 παρ.2 του ν. 2071/1992, όπως αυτό ισχύει».

Και πράγματι, σε άρθρο 28 Ν. 3846/2010, όπως τροποποιούσε το άρθρο 13 παρ. 5 Ν. 2071/1992, ορίζονταν τα εξής:

«5. Όπου στο θεσμικό πλαίσιο για τους φορείς Π.Φ.Υ. της παραγράφου 1 προβλέπονται επιστημονικά υπεύθυνοι και επιστημονικοί διευθυντές των εν λόγω φορέων, οι έχοντες τις ως άνω ιδιότητες πρέπει να ανήκουν στον ιατρικό ή οδοντιατρικό σύλλογο της περιφέρειας που είναι εγκατεστημένος ο φορέας Π.Φ.Υ. και απαγορεύεται να οριστούν επιστημονικά υπεύθυνοι ή επιστημονικοί διευθυντές ή να παρέχουν υπηρεσίες οποιασδήποτε μορφής σε περισσότερους από δύο φορείς Π.Φ.Υ.».

Ας σημειωθεί όμως ότι η ως άνω διάταξη του άρθρου 13 παρ. 5 Ν. 2071/1992, όπως είχε τροποποιηθεί με άρθρο 28 Ν. 3846/2010, καταργήθηκε με την υποπαράγραφο ΙΒ.3 περ. 1ε του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012, ΦΕΚ Α' 222/12.11.2012.

Ούτως ή άλλως και αν δεν είχε τροποποιηθεί, η συγκεκριμένη διάταξη έπασχε από αντισυνταγματικότητα επειδή προσκρούει στις διατάξεις του Συντ. 5 παρ. 1 και 4 παρ. 1, 21 παρ. 3, ετίθετο δηλαδή άνιση μεταχείριση ιατρών με την πρόβλεψη διακριτικής μεταχείρισης που δεν δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος (ΣτΕ 1518/2014, σκ. 5).

Ας σημειωθεί δε ότι η ως άνω γνωμοδότηση με αρ. 1233/15.1.2014 τονίζει και την απελευθέρωση του ιατρικού επαγγέλματος με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 3 Ν. 3919/2011.

Επομένως, σύμφωνα με τα ανωτέρω, επιτρέπεται να ορισθούν επιστημονικά υπεύθυνοι σε περισσότερους από δύο φορείς παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, ακόμη και αν εμπίπτουν οι φορείς αυτοί στην

αρμοδιότητα περισσότερων του ενός Ιατρικών Συλλόγων. Θα πρέπει όμως το δικαίωμα αυτό να μην ασκείται καταχρηστικά και να διασφαλίζεται η φυσική παρουσία του επιστημονικά υπεύθυνου σε κάθε έναν από τους φορείς παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας που έχει δηλώσει, και για τους χρόνους που έχει δηλώσει.

Ο έλεγχος θα διενεργείται από τις τριμελείς ελεγκτικές επιτροπές των Ιατρικών Συλλόγων (άρθρο 6 Υ.Α. Υ3β/Γ.Π./οικ. 24948 ΦΕΚ Β' 713/13.03.2012).

Στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Με τιμή,

Χάρης Πολίτης